

Dünya

Ne Konuşuyor?

1 - 15 Nisan 2025 | YIL: 4 / SAYI: 77

GÜMRÜK
VERGİLERİ
ARTIYOR

KÜRESEL
ENFLASYON
YÜKSELİYOR

TARIM
TİCARETİ
TEHDİT
ALTINDA

ABD'nin Gümrük Vergisi
Artışları Birçok Ülkeyi
Sert Vuracak

Uzmanlar Dünya Çapında
Enflasyon Oranlarının
Yükseleceğini Öngörüyor

Karşılıklı Tarifeler Tarımsal
Ticarete Nasıl Zarar Veriyor?

YÖNETİCİ ÖZETİ

- 1-15 Nisan döneminde küresel çapta en çok konuşulan konu şüphesiz ikinci başkanlık dönemini icra eden Trump'ın "daha güçlü Amerika" prensibi ile harekete geçtiği ve uygulamayı planladığı ek gümrük tarifeleri oldu. Bazı tarife olarak minimum tarife oranını %10 olarak belirleyen Trump yönetimi, en yüksek tarifeyi üst üste artırarak %145 ile Çin'e uygulanacağını belirtti. Çin ise ABD'nin uygulayacağı tarifeye karşı benzer bir misilleme ile cevap verdi. ABD, kendisine yakın ülkelere ek tarife uygularken Rusya'ya tarife uygulamayacak olması kamuoyunda şaşkınlığa neden oldu. Avrupa Birliği'nin tarifelere karşı nasıl cevap vereceği ise oldukça merak edilen sorulardan birisi olarak karşımıza çıktı.
- Trump hükümetinin tarife planları küresel ticaret sisteminde sorunlara neden olarak tedarik zincirlerini etkileyecek ve enflasyonu da artıracaktır. IFO Enstitüsü'nün 131 ülkeden 1489 ekonomi uzmanı ile yaptığı ankete göre önceki çeyrek enflasyon tahminleri yükseldi. Uzmanların değerlendirmesine göre küresel enflasyonun 2025 yılında %4'e, 2026'da %3,9'a ve 2028 yılında ise %3,8'e ulaşacağı öngörülmekte.
- Tarifelerin etkileyeceği en kritik sektörlerden biri ise tarım sektörü olacaktır. Tarım sektörü küresel değer zincirlerinin, uluslararası kalkınmanın ve ulusal gıda güvenliğinin kesişim noktasında yer alması nedeniyle ticaret politikalarına karşı oldukça hassastır. Araştırmacılara göre, uygulanacak tarifeler küresel tarım ticaretinde %3,3 ila %4,7 arasında bir daralmaya, küresel GSYH'de ise %0,3 ila %0,4'lük bir düşüşe yol açabilir. ABD özelinde GSYH'nin düşüşü %1,2'yi bulabilir. Gıda fiyatlarında yaşanacak olası artışlar şüphesiz gelirin büyük kısmını gıdaya harcayan hane halkları için büyük zorluklar oluşturacaktır.
- Bazı uzmanlar, ülkeler arasındaki ilişkileri analiz ettiğinde Kuzey Kore ile Rusya arasında kısa vadeli bir çıkar ilişkisi olduğunu düşünürken, Rus milliyetçisi Dugin, Rusya ile Kuzey Kore arasındaki ilişkinin daha yakın ve kalıcı bir şekillenme sürecinde olduğunu iddia ediyor. İki ülke de kendi ülke sınırlarında Batılı Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) faaliyetlerinden rahatsız olurken, bunların faaliyetlerini tehdit olarak görüyor. Kuzey Kore'nin siyasi ilişkilerde Çin ile

anlaşamaması ve güvenmemesi, onu Rusya ile daha yakın ilişkiler kurmaya yöneltiyor.

- Avrupa Birliği'nin (AB) Rusya'dan ithal ettiği enerji kaynakları bu dönemde de oldukça konuşuldu. Rusya'dan uranyum ve uranyum ürünlerinin ithal edilmesi değerlendirildi. 2024 yılında AB, Rusya'dan toplamda 22 milyar avroluk enerji ithalatı gerçekleştirirken, bunun 700 milyon avroluk kısmını sadece uranyum ürünleri oluşturdu. Uzmanlar, AB'nin uranyum konusundaki zafiyetinin Rusya tarafından bir sömürü aracı olarak kullanılabileceğini iddia ederken, potansiyel enerji güvenliği risklerini de dile getirdiler.
- Almanya'daki konut fiyatları gündemde kalmaya devam ediyor. Önceki yıllarda ekonomik büyüme sayesinde şehir merkezlerindeki konut fiyatları kırsal bölgelere göre ciddi artış göstermiş, günümüzde ise bu eğilim tersine dönmüştür. Şehir merkezinde konut fiyatları azalırken, diğer bölgelerle arasındaki fiyat farkı da benzer bir eğilim göstermiştir. Ancak şehir merkezinde en pahalı ve en ucuz semtler arasındaki fiyat aralığı hâlâ yüksek seyretmektedir. Hamburg'da şehir merkezi konut fiyatları 2022 yılından bu yana %17,8 azalırken, çevre bölgelerdeki düşüş %11,8 olarak kaydedilmiştir. Hamburg, Köln, Berlin ve Frankfurt gibi şehirlerde semtler arasında ciddi konut fiyatı farklılıkları bulunmaktadır. Örneğin; Köln'de Innenstadt bölgesinde 5.600 avro/m² iken Chorweiler'da 3.000 avro/m²'dir.
- ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının yanı sıra teknoloji yarışı uzmanlar tarafından etraflıca analiz edilip değerlendirilirken, bu sefer konuya Türkiye de dahil edildi. Uzmanlar, Türkiye'nin özellikle son on yılda ABD ile olan kötü ilişkisi sebebiyle ABD-Çin arasındaki teknoloji savaşından pozitif yararlanamadığını dile getirdiler. Türkiye'nin Dördüncü Sanayi Devrimi hedefleri doğrultusunda Çin'in teknolojik anlamda çeşitli fırsatlar sunduğu vurgulandı. Gelişen teknoloji çağında Türkiye'nin yapay zekâ destekli teknolojilere ciddi anlamda ihtiyaç duyduğu belirtildi. Günümüzde; insansız hava araçlarındaki gelişim, yerli otomobil markası TOGG'un üretimi, ilk "Made in Türkiye" kuantum bilgisayarını ile ülkenin büyük teknolojik ilerlemeler kaydettiği ifade edildi.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Nisan 2025

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2025

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Avrupa Merkez Bankası Dijital Para Birimi Getiriyor / Mises Institute (ABD).....	1
2. Rusya Trump'ın Gümrük Vergilerinden Neden Muaf Tutuldu? / Belfer Center (ABD)	3
3. Serbest Meslek Sahipleri Tekrar Yatırım Yapmak İstiyor / IFO Institute (Almanya)....	5
4. ABD'nin Gümrük Vergisi Artışları Birçok Ülkeyi Sert Vuracak / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya).....	6
5. Uzmanlar Dünya Çapında Enflasyon Oranlarının Yükselineceğini Öngörüyor / IFO Institute (Almanya).....	7
6. Karşılıklı Tarifeler Tarımsal Ticarete Nasıl Zarar Veriyor? / International Food Policy Research Institute (ABD)	8
7. Çin'in Dış Ticareti Risklere Karşı Dayanıklı: Bakanlık Açıklaması / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)	10
8. Avrupa Ekonomik Kuşatmadan Kurtulmak İçin Yeniden Sanayileşmeli / European Union Institute of Security Studies (Fransa).....	11
B. POLİTİKA	14
1. Ukrayna'daki Savaş Rusya'nın Küresel Konumunu Nasıl Değiştirdi? / The Brookings Institution (ABD).....	14
2. Avrupa Trump'ın Tarifelerine Neden Misilleme Yapmalı / Bruegel (Belçika)	15
3. Putin ve Kim, Batıyı Sevmiyor Çin'e Güvenmiyor / RAND (ABD)	17
4. Avrupa Savunma Sanayisi Dönüşümün Eşiğinde / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	19
5. Trump Yönetimi Rusya-Ukrayna Müzakeresinden Ne İstiyor? / European Council on Foreign Relations (Almanya)	21
6. Sudan'daki Savaş Yayılıyor / International Crisis Group (Belçika)	22
7. Trump'ın Politikaları Japonya, Güney Kore ve Çin İçin Dönüm Noktası mı? / Indian Council of World Affairs (Hindistan)	24
8. Hindistan-Çin Sınırındaki Gerilim Sürüyor / The Japan Institute of International Affairs (Japonya).....	26

C. ÇEVRE.....	29
1. AB'den Kritik Adım: Rus Uranyumuna İthalat Yasağı Geliyor / Bruegel (Belçika)	29
2. Avrupa Birliği'nin ETS 2 Uygulaması Hanehalkları İçin Enerji Fiyatlarını Artırabilir / Institute of Energy Economics at the University of Cologne (Almanya)	31
D. SOSYAL.....	33
1. Myanmar Ordusu Deprem Müdahalesinde Kendi Varlığını Önceliklendiriyor / Chatham House (Birleşik Krallık)	33
2. Trump'ın Sınır Dışı Ettiği Göçmenler Hangi Ükelere Gidiyor? / Council on Foreign Relations (ABD)	35
3. Almanya'da Şehir Merkezindeki Konutların Fiyatları Çevre Bölgelere Kıyasla Sert Şekilde Düştü / Keil Institute For The World Economy (Almanya).....	36
4. Aşılar Dünyayı Nasıl Değiştirdi? / Council on Foreign Relations (ABD)	38
E. TEKNOLOJİ.....	40
1. ABD-Çin Teknoloji Savaşı: Türkiye Nerede Duruyor? / German Institute for International and Security Affairs (Almanya)	40
2. Sanal Savaş Alanı: Dijital Çağda Bilişsel Harp / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)	41
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	43

A. EKONOMİ

1. Avrupa Merkez Bankası Dijital Para Birimi Getiriyor / Mises Institute (ABD)

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde, dijital avronun 2025 yılı Ekim ayına kadar hazır olacağını duyurdu. Ancak Lagarde, dijital avroyu uygulamaya koyacak yasama sürecindeki ilerlemenin önemini vurgularken, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve üye ülke parlamentolarını dijital avroyu uygulanabilir kılmak için gerekli yasa ve direktifleri hızlandırmaya çağırdı.

Dijital avro meselesinde sürecin hızlandırılmasının arkasındaki neden, Avrupa Merkez Bankası zararının 7,8 milyar avroya yükselmesi, Avrupa para otoritesinin üst üste ikinci kez zarar açıklaması ve Avrupa'daki devlet tahvillerinin 2025'in ilk iki ayında yeniden düşüşe geçmesidir. ECB'nin son on yıldaki kötü politikalarını temizlemek için dijital bir avroya ihtiyaç duyuyor.

ECB'ye olan güvenin azalması, devlet tahvillerinin artık rezerv varlık olmaktan çıkması ve enflasyon beklentilerinin yükselmesi de dijital avronun hızlandırılmasındaki nedenler arasında yer almakta. Dijital avroyu uygulamaya koyma telaşı, aynı zamanda Avrupa üye devletlerinin savunma harcamaları, borçlanmaları ve yatırımları için büyük planlar açıkladığı bir döneme denk gelmektedir.

ECB'nin görevi fiyat istikrarını sağlamaktır, ancak Avro bölgesindeki enflasyon son dört yılda %22'yi aşmıştır. Aynı zamanda, Avrupa devlet tahvili endeksi 2022 yılından bu yana %14 oranında düşmüştür.

Dijital avroyu aceleyle getirmek için bir başka önemli neden ise şudur: Küresel merkez bankaları ve yatırım firmaları, Avrupa devletlerinin Rus merkez bankasının varlıklarına el koymasının, diğer Avrupalı olmayan ulusların varlıklarını da etkileyebilecek tehlikeli bir emsal oluşturacağı konusunda endişe etmektedir. El konulmaktan korkan yabancı fonlar, Avrupa finans sistemini terk edebileceğinden dijital avro, talep azalsa bile para biriminin kullanımını dayatmak için yararlı bir araç olabilir.

Merkez Bankası Dijital Para Birimleri (CBDC'ler), parasal sistemler için geleceğin teknolojisi olarak dikkat çekmektedir; ancak verimlilik ve yenilik vaatlerinin altında daha kötümser bir gerçeklik yatmaktadır. İfade özgürlüğünün kısıtlanması ve seçimlerin iptal edilmesinin zaten endişe kaynağı olduğu Avrupa Birliği'nde, CBDC, para birimi kılığına bürünmüş bir gözetim aracı olarak görülebilir.

Kaynak: Mises

CBDC'ler sadece mevcut para birimlerinin dijital versiyonları değildir; doğrudan merkez bankalarında tutulan hesaplara verilirler ve finansal işlemlerin benzeri görülmemiş bir şekilde denetlenmesine olanak tanırırlar. Bu doğrudan ihraç, merkez bankalarının harcama alışkanlıkları, tasarruflar ve borçlanma faaliyetleri de dahil olmak üzere her işlemi izleyebileceği anlamına gelmektedir. Finansal verilerin CBDC'ler altında merkezi olarak yönetilmesi, önemli gizlilik endişelerini de beraberinde getirmektedir.

Avrupa devletlerinin yüz milyarlarca avro ek harcama ve borçlanma ilan ettiği bir dönemde CBDC'nin uygulanması, önemli ekonomik riskler barındırmaktadır. CBDC'ler, geleneksel bankacılık kanallarını devre dışı bırakarak kontrolsüz para arzı artışına yol açabilir ve enflasyonist baskıları şiddetlendirebilir.

Merkez Bankası Dijital Para Birimleri, yenilikçi ve verimli çözümler olarak satılsa da merkez bankalarına kişisel finansal işlemler üzerinde benzeri görülmemiş bir kontrol sunan, para birimi kılığına bürünmüş bir gözetim biçimini temsil etmektedir. Avrupa

Merkez Bankası, artan vatandaş talebi nedeniyle değil, dünya rezerv para birimi ihraççısı statüsünün buharlaşmasından korktuğu ve bu nedenle finans yoluyla bir kontrol biçimi dayatması gerektiği için dijital avroyu hızlandırmak istemektedir.

Erişim: <https://mises.org/mises-wire/beware-ecb-digital-currency-coming>

Anahtar Kelimeler: Dijital Avro, Avrupa Merkez Bankası, Ekonomi.

2. Rusya Trump'ın Gümrük Vergilerinden Neden Muaf Tutuldu? / Belfer Center (ABD)

ABD Başkanı Trump'ın 2 Nisan'da yaklaşık 90 ülkeye uyguladığı ithalat tarifelerinde Rusya sürpriz bir şekilde yer almadı. ABD Hazine Bakanı Bessent ve Beyaz Saray Sözcüsü Leavitt, 2022 yılında Ukrayna işgali sonrası uygulanan yaptırımlar nedeniyle ABD-Rusya ticaretinin fiilen durduğunu açıkladılar. Ancak, ABD'nin Rusya'ya geçen yıl 526 milyon dolar ihracat yapıp, yaklaşık 3 milyar dolar ithalat yaparak 2,48 milyar dolar açık vermesine rağmen bu muafiyet dikkat çekti.

Rusya'nın muafiyeti düşük ticaret hacmiyle tam olarak açıklanamazken, ABD'nin 2023 yılında 9,97 milyar dolarlık gübre ithalatının %16'sının Rusya'dan karşılanmış olması ve Trump'ın Ukrayna konusunda Putin ile müzakere umudu da bu kararda rol oynamış olabilir. Rus elitleri bu duruma sevinirken, Moskova Borsası %1,1 yükseldi. Ancak, bazı yorumcular bu durumu endişeyle karşıladı. Eski Sovyet cumhuriyetlerinden Belarus da muaf tutulurken, Moldova %31, Ukrayna ise %10 tarifeye karşılaştı.

Bovt (Rus Politika Analisti): Küresel ekonomik çöküş korkusunun abartılı olabileceğini, ABD'nin pazar gücü nedeniyle diğerlerinin uyum sağlayacağını belirtti. Ayrıca, küresel GSYH'de göreceli bir düşüş veya yavaşlama yaşanmasının kaçınılmaz olacağını vurguladı.

Medvedev (Eski Rusya Başbakanı): Trump'ın uyguladığı tarifelerin küresel ticaret sistemi ciddi şekilde etkileyeceğini, eski ticaret zincirlerinin bozulacağını ve yeni ticaret zincirlerinin ortaya çıkacağını ifade etti.

Panina (Rusya Hükümetine Yakın Bir Doçent): Rusya'nın tarifelerden etkilenen ülkeler için alternatif pazar olabileceğini öne sürdü. Ayrıca, Rusya'nın gelişmekte olan

pazarlarda rekabetçi mal ve hizmetler sunduğu takdirde bu durumdan büyük ölçüde faydalanacağını altını çizdi.

Seleznev (Garda Capital Borsa Uzmanı): Büyük Buhran döneminde ülkelerin zincirleme bir reaksiyonla iç pazarlarını komşu ülkelerden ve rakip ülkelerden korumaya çalıştığını ancak bu durumun Almanya'da hiperenflasyon, SSCB'de (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) ise kıtlığa sebep olduğunu aktardı. O dönemde krizin ilk ABD'de başladığını ancak diğer bölgelere bu kadar sert şekilde yayılacağını anlaşılamadığını belirtti. Mevcut durumun ise bu tarz olaylara neden olabileceği konusunda uyarılarda bulundu.

Kaynak: AP

- **Ermenistan (%10):** Analist Sargsyan, tarifelerin ABD'deki Ermeni ürünlerinin fiyatını artıracak ve rekabet gücünü azaltacağını belirtti.
- **Azerbaycan (%10):** Ekonomist Amirov, ABD'nin ihracattaki payının düşük olduğunu, asıl sorunun ithalatta yaşanabileceğini söyledi.
- **Estonya (%20):** Araştırmacı Varblane, tarifelerle hedeflenen amaçların anlaşılabilir olduğunu ancak uygulama yönteminin şaşırtıcı olduğunu ifade etti.

- **Kazakistan (%27):** Ticaret Bakanlığı, ihracatın önemli bir kısmının tarifelerden muaf olduğunu açıkladı.
- **Kırgızistan (%10):** Ekonomist Imankulov, ABD'ye ihracatın az olması nedeniyle doğrudan etkinin sınırlı olacağını söyledi.
- **Moldova (%31):** Başbakan Recean, üreticilerin endişelerini anladıklarını ve hükümetin destek olacağını belirtti, etkinin sınırlı olacağını söyledi.
- **Ukrayna (%10):** Maliye, Vergi ve Gümrük Politikası Komitesi Başkanı Getmantsev, genel ihracatın etkilenmeyeceğini ancak bazı önemli ihracat sektörlerin zarar göreceğini belirtti. Başbakan Yardımcısı Svrydenko, etkinin zorlayıcı ama kritik olmadığını söyledi.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/research-analysis/why-was-russia-spared-trumps-tariffs>

Anahtar Kelimeler: ABD, Trump, Tarifeler, Rusya.

3. Serbest Meslek Sahipleri Tekrar Yatırım Yapmak İstiyor / IFO Institute (Almanya)

Almanya'da serbest meslek sahipleri giderek daha fazla yatırım yapmaya istekli hale geliyor. 2024 yılı Kasım ayında bu oran %13,6 iken, 2025 yılında %19,9'u yatırımlarını artırmayı planlıyor. IFO uzmanı Katrin Demmelhuber ise konu hakkında serbest meslek sahiplerinin daha fazla sürdürülebilir yatırım yapabilmeleri için istikrarlı çerçeve koşullarına ihtiyaçları olduğunu ifade ediyor.

Serbest meslek sahiplerinin neredeyse yarısı (%48,8) 2025 yılında da geçen yıl görülen seviyede yatırım yapmayı planlarken, yatırımlarını azaltmayı düşünenlerin oranı %39,3'ten %31,2'ye gerilemiştir.

Yatırım beklentilerine ek olarak, serbest meslek sahipleri ve mikro işletmelere yönelik iş ikliminde de önemli iyileşmeler yaşandı. IFO İş İklimi Endeksi, şubat ayında -21,3 puandan mart ayında -15,8 puana yükseldi. Ayrıca, serbest meslek sahipleri mevcut iş durumlarını daha olumlu değerlendiriyor.

Krediye erişim de planlanan yatırımların finansmanında önemli bir rol oynuyor. Önceki çeyreğe kıyasla, kredi temininde zorluk yaşadığını bildiren serbest meslek sahiplerinin oranı %35,1'den %34'e düştü. Ancak genel ekonomide bu oran hafif bir artışla %30,5'ten %31,4'e yükseldi.

Erişim: <https://www.ifo.de/fakten/2025-04-07/mehr-selbstaendige-wollen-wieder-investieren>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Yatırım, Serbest Meslek.

4. ABD'nin Gümrük Vergisi Artışları Birçok Ülkeyi Sert Vuracak / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Trump yönetimi tarafından açıklanan tarife planı, beklenenden daha olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bunun başlıca nedeni, değerlendirmenin sadece parasal tarifeleri değil, düşük değerli para birimleri ve diğer ticaret engellerini de dikkate almasıdır. 400 sayfalık raporun 29 sayfası, Avrupa Birliği'ne (AB) ayrılmış ve tarifelere ek olarak, muz ithalatı lisansları, ticaretin teknik engelleri (TBT), Avrupa standartlarıyla ilgili sağlık ve bitki sağlığı önlemleri (SPS), fikri mülkiyet hakları (IPR) ve hizmet engelleri gibi birçok konuya da değinilmiştir. Diğer birçok ülke için de benzer değerlendirmeler yapılmıştır.

Tarife oranlarının hesaplanması aslında basit olsa da bu oranların uygulanacak gerçek değerleri hesaplanan oranların yaklaşık yarısı kadar olacaktır. Örneğin, Çin için %34, AB için %20, Vietnam için %46, Tayvan için %32 oranları belirlenmiştir. Trump'ın açıklamalarına göre, bu tarifeler tamamen karşılıklı değildir, ancak yine de önemli bir artış söz konusudur.

Ayrıca, ABD'nin geleneksel müttefiklerinden olan Güney Kore (%25), Japonya (%24) ve Tayvan (%32) gibi ülkeler, yüksek tarifelerle karşı karşıya kalacaktır. Tarife artışları, özellikle ABD ile güçlü ticari ilişkileri bulunan ülkeleri etkileyebilir. Örneğin, Kolombiya, Kosta Rika, Kamboçya, İsrail ve Hindistan gibi ülkeler bu artışlardan olumsuz etkilenebilir. AB'nin brüt ihracatının yaklaşık %7'si ABD'ye yapılmaktadır.

Bu artışların etkilerini incelemek için yapılan ön değerlendirmelere göre, tarife artışına bağlı olarak ihracatta düşüşler beklenmektedir. Vietnam ve Kamboçya gibi ülkelerin ihracatında önemli bir azalma öngörülmektedir. Bu durum, ülkelerin GSYH'sini ciddi şekilde sarsabilir.

Hesaplamalara göre, Vietnam'ın GSYH'si yaklaşık %5, Kamboçya'nın %3 ve İrlanda'nın ise %2 oranında düşüş gösterebilir. Diğer ülkeler arasında Çin, Meksika, Tayland ve Tayvan'ın da GSYH'sinde %1'den fazla bir azalma olabilir. AB'nin GSYH'si ise %0,4 oranında düşebilir ve özellikle Avusturya ile Almanya gibi ülkelerde benzer olumsuz etkiler görülebilir.

Kaynak: Unsplash

Erişim: <https://wiiw.ac.at/larger-than-expected-us-tariff-hikes-will-hit-many-countries-hard-n-677.html>

Anahtar Kelimeler: ABD, Trump, Tarife.

5. Uzmanlar Dünya Çapında Enflasyon Oranlarının Yükselineceğini Öngörüyor / IFO Institute (Almanya)

Dünyanın dört bir yanında ekonomi uzmanları, önümüzdeki yıllarda enflasyon oranlarında hafif bir yükseliş bekliyor. Bu sonuç, IFO Enstitüsü tarafından üç ayda bir yapılan uzman anketi olan Ekonomik Uzmanlar Anketi'ne ait. 11-25 Mart 2025 tarihleri

arasında gerçekleştirilen enflasyon anketine 131 ülkeden toplam 1.489 ekonomi uzmanı katıldı.

Ankete göre, dünya çapında enflasyon oranı 2025'te %4,0'a, gelecek yıl %3,9'a ve 2028'de %3,8'e ulaşacak. Almanya'da bu yılki enflasyonun %2,4, Avusturya'da %2,9 ve İsviçre'de %0,9 olması bekleniyor. IFO araştırmacısı Niklas Potrafke, "Önceki çeyreğe kıyasla, enflasyon beklentileri hafifçe yükseldi," diyor ve ekliyor: "ABD'nin tarife politikası birçok ülkede enflasyon beklentilerini artırıyor."

Enflasyon beklentileri özellikle Kuzey Amerika'da yükseldi. Uzmanlar, 2025 yılında bu bölgedeki enflasyonun %3,2'ye ulaşmasını beklemekte. Kuzey Amerika'da enflasyonun 2026'da da %3,2'ye ve 2028'de %3,3'e ulaşması öngörülüyor. Fiyatların özellikle keskin bir şekilde yükselebileceği bölgeler arasında Güney Amerika ve enflasyon oranlarının %20'nin üzerinde beklediği Afrika'nın büyük bir bölümü yer alıyor.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/press-release/2025-04-09/experts-expect-inflation-rates-rise-worldwide>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Ekonomi, Enflasyon.

6. Karşılıklı Tarifeler Tarımsal Ticarete Nasıl Zarar Veriyor? / International Food Policy Research Institute (ABD)

ABD, neredeyse tüm büyük ticaret ortaklarından yapılan ithalatlara ek tarifeler uygulamaya başladı. Bu, daha önce Çin'e uygulanan tarifeler, otomobil ve otomotiv parçalarına getirilen vergiler ile çelik ve alüminyum üzerindeki gümrük vergilerine ek bir adım. Tarım sektörü, küresel değer zincirlerinin, uluslararası kalkınmanın ve ulusal gıda güvenliğinin kesişim noktasında yer alması nedeniyle ticaret politikalarına karşı oldukça hassas bir sektör. Geçmişte yaşananlar da bu hassasiyeti doğruluyor.

Araştırmacıların analizine göre, bu tarifeler küresel tarım ticaretinde %3,3 ila %4,7 arasında bir daralmaya ve küresel GSYH'de %0,3 ila %0,4'lük bir düşüşe yol açabilir. Eğer diğer ülkeler ABD'ye karşı misilleme yaparsa, ABD'nin kendi GSYH'sindeki düşüş %1,2'ye çıkabilir.

Tarifelerin hem doğrudan hem de dolaylı etkileri olacak. Doğrudan etkileri; tarifeyi uygulayan ülkede ithalat maliyetleri artacak ve önemli ticaret ortaklarından misilleme önlemleri gelecektir. Dolaylı etkileri ise ticaret ilişkilerindeki bozulma ve tedarik zincirlerinin yeniden şekillenmesine neden olabilir. Brezilya ve Arjantin gibi ülkeler, küresel pazarlarda ABD ürünlerinin yerini alabilir. Bu durum bazı üreticiler için fırsatlar oluştururken, ABD'li çiftçiler için hem kısa hem de uzun vadeli kayıplara yol açabilir.

Tüketiciler üzerindeki etkiler ise karışık olabilir. İhracatçı ülkelerde fiyatlar düşebilirken, ticaretin yön değiştirmesiyle talepte artış yaşayan ülkelerde fiyatlar yükselebilir. Tarım ürünlerindeki fiyat artışları, özellikle gelirinin büyük bir kısmını gıdaya harcayan yoksul haneler için olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Kaynak: Trong Chinh

Yeni tarifeler birçok ülkeyi etkileyecek olsa da doğrudan ekonomik etki, daha yüksek tarifelerle karşılaşan ve ticareti ABD'ye daha bağımlı olan ülkelerde daha fazla hissedilecek. Özellikle Meksika, Orta Amerika ülkeleri ve Güney Amerika ile Karayipler'in bazı bölgelerinin ABD pazarına olan güçlü bağımlılığı dikkat çekiyor. Sahra Altı Afrika ülkeleri, ABD'nin toplam tarım ithalatının küçük bir kısmını oluşturmalarına rağmen, ortalama olarak daha yüksek tarifelerle karşı karşıya kalacak.

Araştırmacıların yaptığı modelleme sonuçlarına bakıldığında ABD'nin tarifeleri tek taraflı uyguladığı senaryoda bile küresel tarım ticaretinde önemli bir düşüş yaşanacağını gösteriyor. Ülkelerin misilleme yapması durumunda ise bu düşüş daha da derinleşecek.

Tarım ürünleri ihracatı arasında et ve süt ürünleri en çok etkilenenler olacak. Küresel GSYH'de de her iki senaryoda düşüşler bekleniyor ve ABD, en büyük olumsuz etkiyi yaşayacak ülke olarak öne çıkıyor.

Sonuç olarak, Trump yönetiminin uygulamaya koyduğu yeni tarifelerin küresel ekonomi üzerinde yıkıcı etkileri olması bekleniyor. Küresel tarım ticaretinde beklenen daralma, çoğu ülke ve bölge için daha düşük GSYH anlamına geliyor. Çin gibi ülkelere gelen ticaret engelleriyle karşılaşan ABD'nin yerini, Brezilya, Arjantin ve Avrupa Birliği gibi ülkeler alabilir. Bu durum, küresel tarım pazarında uzun vadeli bir yeniden şekillenmeye ve ABD için pazar payı kaybına yol açabilir.

Erişim: <https://www.ifpri.org/blog/how-reciprocal-tariffs-harm-agricultural-trade/>

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Tarım, Ticaret, GSYH.

7. Çin'in Dış Ticareti Risklere Karşı Dayanıklı: Bakanlık Açıklaması / Xinhua Silk Road Information Service (Çin)

Ticaret Bakanlığı yetkilisi Xiao Lu, Çin dış ticaretinin çeşitli risk ve zorluklarla başa çıkma konusunda güvene ve yetkinliğe sahip olduğunu belirtti. Basın toplantısında yaptığı açıklamada, Çin'in geniş pazar potansiyelinin giderek açığa çıktığını, ekonomiyi ve dış ticareti istikrara kavuşturmaya yönelik önlemlerin aşamalı olarak hayata geçirildiğini ifade etti. Bununla birlikte, küresel ekonominin özellikle ticaret alanında büyük bir belirsizlikle karşı karşıya olduğunu ve tedarik zinciri istikrarının tehdit altında bulunduğunu söyledi.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), daha geniş kapsamlı bir "ticaret savaşının" ticaret bariyerlerinin artmasına yol açabileceği hususunda bazı uyarılarda bulundu. Bu nedenle OECD, 2025 yılına ilişkin küresel ekonomik büyüme tahminini 0,2 puan düşürerek %3,1'e çekti. Buna karşılık, Çin'e yönelik büyüme tahminini ise 0,1 puan artırdı. Xiao; "Bu revizyon, uluslararası toplumda Çin ekonomisine duyulan güvenin ve Çin'in kalkınma potansiyeline yönelik artan iyimserliğin bir yansımasıdır." dedi.

2024 yılında Çin'in mal ithalatı ve ihracatı toplam 43 trilyon yuana (yaklaşık 5,97 trilyon ABD doları) ulaştı. Çin, 150'den fazla ülke ve bölge için önemli bir ticaret ortağı haline geldi ve 30 ülke ve bölgeyle 23 serbest ticaret anlaşması imzaladı.

Kaynak: Tang Ke

Erişim: <https://en.imsilkroad.com/p/345147.html>

Anahtar Kelimeler: Çin, Dış Ticaret, Ekonomi, Pazar, Tedarik Zinciri.

8. Avrupa Ekonomik Kuşatmadan Kurtulmak İçin Yeniden Sanayileşmeli / European Union Institute of Security Studies (Fransa)

AB, Trump'ın gümrük tarifeleriyle birlikte üçüncü kez büyük güçlerin jeoekonomik hedeflerinin kurbanı oldu. Putin'in 2022 yılında gaz musluklarını kapatma kararı, Avrupa'nın enerji yoğun sanayilerine ağır bir darbe vurdu. 2010 yılından sonra nükleer santrallerin ve gaz sahalarının kapatılması, AB'yi Moskova'ya daha da bağımlı hale getirdi. Çin'deki piyasa bozulmaları ve tedarik zinciri baskıları ise daha da büyük bir tehdit oluşturdu. Ancak Avrupa'da büyük çaplı bir savaşın yaşandığı ve Doğu Asya'da yeni bir çatışmanın şekillendiği bir dönemde, AB'nin güçlü sanayilere yalnızca rekabet gücü ve

istihdam için değil, ekonomik ve ulusal güvenliği için de ihtiyacı vardır. AB, ortak ülke sanayilerini önceliklendirmeli, bürokratik engelleri azaltmalı ve enerji üretimini artırmalıdır.

Kaynak: EUISS

Trump'ın %10'luk tarifesi, AB şirketlerini ABD'de daha az rekabetçi hale getiriyor. Enerji sanayileri ABD'ye kayabilir. Amaç yeniden sanayileşme; ABD, sanayi gücünün yurtdışına kaymasından şikayetçi. Çin, ABD'deki büyük ticaret açığının kaynağı olarak görülüyor. Çin'in güç ticareti stratejisi Avrupa için daha büyük bir tehdit.

ABD tarifeleri konusunda hâlâ pek çok belirsizlik sürüyor. Öne sürülen hedeflerden biri, ortakları Çin'e karşı ABD politikasına uyum sağlamaya zorlamak; buna AB'nin Pekin'e karşı tarifeler getirmesi de dahil. Ortak bir transatlantik yeniden sanayileşme stratejisi, AB'nin tek başına hareket etmesinden daha etkili olur. AB, Çin'in diplomatik cazibesine kapılırsa, ekonomik bir çöplüğe dönüşme riski taşır.

2024 yılında Avrupa'nın gaz ithalatının %18'i hâlâ Rusya'dan gerçekleşmiştir. Kremlin yeniden saldırıya geçebilir. AB, yeniden sanayileşmeyi başlatmak için elinden geleni yapmalıdır. İlk olarak, Avrupa ve ortak ülke sanayilerinden gelen ürünlere olan talep artırılmalı; 2025 yılında "benzer düşünen ülkelerden alım" maddeleri devreye girmelidir.

Ayrıca enerji üretimi artırılmalıdır; gaz ve nükleer de enerji üretimine dahil edilmelidir. Çin'in kömür kapasitesi ve yeşil teknolojiadaki liderliği avantaj sağlarken, Xi'nin emisyon taahhüdü Avrupa'dan daha esnektir. Trump ise ABD'yi iklim sorumluluklarından arındırmaktadır. Avrupa'nın sanayi omurgasını güçlendirmek hiç bu kadar acil olmamıştı. Yapay maliyet artışları sanayiye uzaklaştırma riski taşımakta. Avrupa, Çin'in üretim gücüyle desteklenen Rus saldırganlığını caydırmak için sanayiye ihtiyaç duymaktadır. Güvenliğini garanti altına almak için Avrupa'nın her şeyden önce yeniden sanayileşmeyi başlatması gerekmektedir.

Erişim: <https://www.iss.europa.eu/publications/commentary/survive-moscow-beijing-and-washingtons-economic-onslaught-europe-must>

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Ticaret, Enerji, Sanayileşme.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

B. POLİTİKA

1. Ukrayna'daki Savaş Rusya'nın Küresel Konumunu Nasıl Değiştirdi? / The Brookings Institution (ABD)

2022 yılı şubat ayında Rusya, Ukrayna'ya yönelik işgalini başlatarak Kiev'de bir rejim değişikliği gerçekleştirmeyi ve Ukrayna'nın Rusya'ya itaat etmesini hedefledi. Ancak, bu saldırı daha kapsamlı bir hedefe dayanıyordu: Sovyet sonrası düzenin yerle bir edilmesi, Rusya'nın etki alanının yeniden tesis edilmesi ve Batı'nın hegemonik yapısına karşı bir duruş sergilemek. Bu işgal, Rusya'nın uluslararası konumunu güçlendirmeyi planlamaktaydı.

Rusya'nın uluslararası durumu, Batı ile olan ilişkilerindeki gerginliğin artması, Çin ve Küresel Güney ile olan iş birliklerinin güçlenmesi doğrultusunda evrilmiştir. Putin, Ukrayna'da Batı'nın etkisini minimize eden bir hükümet tesis etmeyi hedeflemiş ve Soğuk Savaş sonrası mevcut düzeni yeniden inşa etme arayışına girmiştir. Ayrıca, Batı'ya karşı kültürel değerler üzerinden destek elde etmeye yönelik çabaları, dezenformasyon kampanyalarının bir parçası olarak değerlendirilebilir. Ukrayna'nın işgali, Rusya'nın uluslararası konumunu köklü bir şekilde değiştirmiştir.

Batılı ülkeler, Rusya'yı dışlamaya yönelik çabalarını sürdürürken, ABD ile olan ilişkilerinde kötüleşme yaşanmıştır. Putin, nükleer silahlar ve stratejik istikrar meselelerinde ABD ile olan müzakerelerini sonlandırarak, Batı'ya karşı belirgin bir sertlik sergilemiştir. Rusya, Çin, İran ve Kuzey Kore gibi devletlerle stratejik ittifaklar geliştirerek Batı'nın karşısında yenilikçi bir koalisyon oluşturmaya girişmiştir. Çin, savaş sürecinde Rusya'nın en önemli müttefiki konumuna yükselirken, Rusya da ekonomik olarak Çin'e bağımlı bir duruma düşmüştür. Rusya, BRICS ve Şanghay İşbirliği Örgütü gibi Batı dışı oluşumları güçlendirmiştir. BRICS zirvelerinde Küresel Güney'in desteğini elde ederek Batı karşısında varlığını sürdürmüş ve belirli bölgelerde saygı görmüştür. Rusya, Orta Doğu'daki nüfuzunu artırma çabası içerisinde bulunmuş ancak Ukrayna Savaşı, bu bölgedeki rolünü olumsuz yönde etkilemiştir. Rusya'nın özellikle Suriye'deki faaliyetleri zayıflarken, Orta Doğu'daki müttefikleriyle olan tutumu değişim göstermiştir. Trump'ın

iktidara gelmesi, ABD-Rusya ilişkilerini yeniden canlandırarak savaşın sonlandırılmasına yönelik müzakerelere zemin oluşturmuştur.

Kaynak: Suzanne Plunkett

Erişim: <https://www.brookings.edu/articles/how-the-war-in-ukraine-changed-russias-global-standing/>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Savaş, Ukrayna, BRICS.

2. Avrupa Trump'ın Tarifelerine Neden Misilleme Yapmalı / Bruegel (Belçika)

Trump'ın başlattığı ticaret savaşı etkisini artırırken, Avrupa'nın bu duruma karşı tepkisiz kalmasının kabul edilemez olduğu vurgulanıyor. Trump'ın uygulamaya koyduğu tarifeler, ABD'ye diğer ticaret ortaklarından daha fazla zarar veren tarihi bir ekonomik politika hatası olarak nitelendiriliyor. Avrupa'nın misilleme yapmasını gerektiren beş ana neden:

1. **Zararın Kaldırılması İçin Koşulların Oluşturulması:** Trump'ın "Kurtuluş Günü" tarifeleri, kısmi geri adım atılmasına rağmen, tamamen ortadan kaldırılması zor görünüyor. Ancak, borsa çöküşünün, enflasyonun artmasının ve ABD ekonomisinin

resesyon riskine girmesinin siyasi maliyeti yüksek olacaktır. Avrupa'nın siyasi baskıyı artırması, tarifelerin daha erken sona ermesine yardımcı olabilir.

2. **Daha Fazla Tırmanmanın Önlenmesi:** Misillemenin daha fazla tarife getireceği endişesi yersizdir. Trump için tarifeler, dış politikada tercih edilen bir araçtır. Tarifeler yeterince maliyetli olmazsa, tekrar tekrar kullanılacaktır.
3. **Direnç Gösterme:** Trump, diğer ülkeleri korkutarak kendisinin uyguladığı tarifelere karşı tepkisiz kalınacağını düşünüyor. Tarifelere karşı misilleme yapmamak, ABD'yi cesaretlendirecektir. Avrupa, ekonomik zorluk korkusuyla tarifelere karşı hareket etmeyip zayıflık gösterirse, ABD'nin saldırgan tutumuna maruz kalmaya devam edecektir.
4. **Liderlik Gösterme:** Avrupa, kurallara dayalı ticaret düzenini savunan tek büyük ekonomi olarak benzersiz bir konumdadır. Diğer ülkelere örnek olmalı ve kurallara dayalı ticareti destekleyen bir koalisyon oluşturmalıdır.
5. **Müzakere Pozisyonu:** ABD şu an müzakere konusunda ciddi olmayabilir, ancak Avrupa'nın yeni bir anlaşma için müzakeredeki hedefi önceki duruma dönmek olmalıdır. Avrupa, sert bir tepki vermezse, tarifelerin kaldırılması için sunacak bir şeyi olmayacaktır. Bu durum, Avrupa'yı uzun vadede daha kötü bir duruma düşürebilir.

Kaynak: Bruegel

Sonuç olarak, ölçülü bir misilleme ile dikkatli ve orantılı bir şekilde yanıt verilmelidir. Her şeye rağmen ABD, AB'nin en önemli ekonomik ilişkisi olmaya devam etmektedir.

Erişim: <https://www.bruegel.org/first-glance/five-reasons-why-europe-must-retaliate-against-trumps-tariffs>

Anahtar Kelimeler: ABD, AB, Tarife, Misilleme.

3. Putin ve Kim, Batıyı Sevmiyor Çin'e Güvenmiyor / RAND (ABD)

Bazı Batılı uzmanlar ve gözlemciler, Kuzey Kore ile Rusya'nın kısa vadeli bir çıkar ortaklığına girdiklerini düşünüyorlar. Ancak Rus milliyetçisi filozof Alexander Dugin'in yorumları, Putin'in Rusya'sı ile Kim'in Kuzey Kore'si arasında daha yakın ve kalıcı bir ilişkinin şekillenmekte olduğunu gösteriyor.

Hem Putin hem de Kim, Batılı sivil toplum kuruluşlarını ve bu kuruluşların kendi topraklarında ya da yakın çevrelerinde faaliyet göstermelerini tehdit olarak görmektedir. Kuzey Kore hükümeti, dünyanın en sert ve en uzun süreli sınır kapatmalarından birini uygulayarak Covid-19 salgınına dair paranoyadan faydalanmış; neredeyse tüm Batılı diplomatları, insani yardım kuruluşlarını ve turistleri sınır dışı etmiştir. Rusya'da ise Putin, "istenmeyen" kuruluşlar listesini devlet tarafından finanse edilen tüm yabancı kuruluşları kapsayacak şekilde genişletmiş ve Rus vatandaşlarının bu kuruluşlarla iş birliği yapmasını yasaklamıştır.

Putin'in giderek daha baskıcı bir otokrasiye yönelmesi, Kuzey Kore tarzı bir totalitarizm ile benzerlik göstermeye başlamıştır. Kremlin'in uyguladığı sansür, Rus vatandaşlarının dış haber kaynaklarına erişimini kısıtlamakta; siyasi muhaliflerin uzun süreli hapsedilmesi ve öldürülmesi ise muhalefetin gücünü azaltmaktadır.

Kuzey Kore, Çin'in ekonomik olarak hızla büyüdüğü ve piyasa reformlarını benimsediği bir dönemde, daha fazla ekonomik yardım ve güvenlik güvencesi arayışıyla Pekin'e yönelmek zorunda kalmıştır. Kore kültürü ve Kuzey Kore mitolojisi açısından büyük önem taşıyan Baekdu Dağı çevresindeki uzun süredir devam eden sınır anlaşmazlıkları, Pyongyang'ın Pekin'e tam anlamıyla güvenmesini engellemiştir.

Çin liderliği, daha sorumlu bir uluslararası aktör olarak tanınmak isterken; Kuzey Kore'nin reform karşıtlığı ve ABD ile müttefiklerine karşı sergilediği saldırgan tutum, bu hedeflerin önünde bir engel teşkil etmiştir. Kim'in Putin ile yeniden canlanan ilişkisi, Kuzey Kore'nin tercihini artık Rusya'nın siyasi yörüngesinden yana kullandığını göstermektedir.

Kaynak: Gavrill Grigorov

Oluşmakta olan uluslararası düzen ne Moskova'nın ne de Pyongyang'ın çıkarlarına hizmet etmektedir. Çin'in yükselişi, Rusya'yı Soğuk Savaş döneminde Batı karşıtı bloktaki tartışmasız liderlik pozisyonundan, küçük bir ortak konumuna düşürmüştür. Moskova ile Pekin arasında ilan edilen "sınır tanımayan ortaklık" söyleminin ardında ise derin bir güvensizlik yatmaktadır. 1960'ların sonunda bu iki ülke arasında yaşanan sınır çatışması ve nükleer tehditler, söz konusu güvensizliğin tarihsel kökenlerini açıkça ortaya koymaktadır.

Rusya ve Kuzey Kore ne Batı'nın ne de Çin'in egemenliğinde olmayan çok kutuplu bir dünya düzeni kurmaya çalışmaktadır. Putin ile Kim arasında 2024 yılı Haziran 2024 ayında gerçekleşen zirve ve bu zirvede imzalanan "kapsamlı stratejik ortaklık" anlaşması, bu sürecin önemli bir dönüm noktasıdır. Bu anlaşma, Kuzey Kore'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde Çin'e olan ekonomik bağımlılığından uzaklaştığını ve açıkça Moskova'ya yöneldiğini; Rusya içinse Kuzey Kore ile yapılan iş birliğinin, Batı'nın "kurallara dayalı" uluslararası sisteminden kararlı bir kopuş anlamına geldiğini göstermektedir.

Dolayısıyla Putin ve Kim arasında yeniden canlanan dostluk, yalnızca kısa vadeli bir stratejik ortaklık değil; Ukrayna Savaşı'nın sona ermesinden sonra da sürecek uzun vadeli bir ittifakın başlangıcıdır. İki ulusun kaderi artık jeopolitik olarak birbirine daha da yakınlaşmıştır.

Erişim: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2025/04/putin-and-kim-hate-the-west-and-mistrust-beijing.html>

Anahtar Kelimeler: Rusya, Kuzey Kore, İş Birliği, Çin.

4. Avrupa Savunma Sanayisi Dönüşümün Eşiğinde / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

ABD dış politikasındaki değişim, Berlin Duvarı'nın yıkılmasından bu yana Avrupa'nın savunma alanındaki en önemli yeniden yapılanmalarından birini tetiklemiştir. Başkan Donald Trump'ın Rusya'ya yakınlaşması, Ukrayna'ya yapılan askeri yardımı geri çekmesi ve Avrupa'daki NATO üyelerine mali taahhütlerini artırmaları yönünde baskı uygulaması, müttefikler arasında ABD'nin önemli bir güvenlik ortağı olup olmadığına dair endişeleri artırmıştır.

“Dönüm noktası” olarak nitelendirilen bu süreçte, 26 AB üyesi ülkelerin liderleri, uzun vadede savunmada kendi kendine yeterlilik sağlamak amacıyla, askeri harcamalar için 800 milyar avroluk eşi benzeri görülmemiş bir kaynağın serbest bırakılması konusunda uzlaşmıştır. Bazı ülkeler askeri bütçelerini artırmaya yönelik iddialı planlarını duyurmuştur. Almanya'nın müstakbel Başbakanı Friedrich Merz'in siyasi müttefikleriyle vardığı tarihi anlaşma, ülkenin önümüzdeki on yıl içinde savunma ve altyapıya bir trilyon avroya kadar kaynak ayırmasını mümkün kılabilir.

Diğer örnekler arasında; Danimarka'nın savunma için 7,2 milyar ABD doları tutarında bir İvme Fonu ilan etmesi, Birleşik Krallık'ın savunma bütçesini 2027 yılına kadar GSYH'nin %2,5'ine çıkarması ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un GSYH'nin %3,5'ine ulaşacak şekilde savunma harcamalarını artırma hedefi yer almaktadır.

Savunma sektörünün dönüşüm kapsamı, AB'nin harcama taahhütlerini ne ölçüde hayata geçirebildiği gibi çeşitli faktörler tarafından belirlenecektir. Artan askeri harcama gereklilikleri, özellikle Fransa, Birleşik Krallık ve Belçika gibi yüksek borç seviyelerine sahip ülkeler için denge kurma sorununa neden olmaktadır. Bu ülkelerin ya siyasi açıdan popüler olmayan vergileri artırması, diğer önemli alanlardaki harcamaları kısıtlaması ya da daha fazla borçlanması gerekecektir. Bazı ülkelerde bu durum şimdiden siyasi tartışmalara yol açmıştır.

Savunma harcamalarını artırmak ise denklemin yalnızca bir parçasıdır. 2017 yılında AB ülkeleri arasında ortak savunma projelerini desteklemek amacıyla kurulan Avrupa Savunma Fonu (EDF) gibi girişimler, etkin bir güvenlik yapısının daha derin Avrupa içi iş birliği gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Soğuk Savaş döneminde Batı Avrupa ülkeleri kendi savunma sanayilerine ciddi yatırımlar yapmış, ancak firmaları ABD'li rakiplerinin ölçeğine ulaşmakta zorlanmıştır.

Avrupa liderliği için asıl sınav, geçmişteki hatalardan ders alarak, sosyal harcamalar üzerindeki etkiler de dâhil olmak üzere yüksek savunma harcamalarının yol açacağı fedakârlıkları en aza indirecek stratejiler geliştirme becerisi olacaktır. Endüstriyel parçalanmışlığı aşmanın yanı sıra, özel sermayeyi çekmek, çift kullanımlı teknolojilere yatırım yapmak, savunma harcamalarının kapsamını siber güvenlik gibi alanları da içerecek şekilde genişletmek ve AB düzeyinde daha fazla ortak borçlanma mekanizmalarını araştırmak gibi çeşitli çözümler gündeme gelmektedir. Avrupa Yatırım Bankası'nın da 2025 yılı itibarıyla savunma projelerine sağladığı finansmanı iki ila üç katına çıkarması beklenmektedir.

Kaynak: CASS

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/empirical-study-money-wins-wars/>

Anahtar Kelimeler: AB, ABD, Savunma, Harcama.

5. Trump Yönetimi Rusya-Ukrayna Müzakeresinden Ne İstiyor? / European Council on Foreign Relations (Almanya)

Trump yönetimi, ABD'nin Ukrayna Savaşı'ndaki stratejisini ve hedeflerini değiştirdi. ABD artık Biden yönetiminin ya da Ukrayna'nın tanımladığı şekilde bir "zafer" peşinde değil. Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü koruma ya da saldırıları durdurma ile de ilgilenmiyor. Ayrıca, Rusya'nın Ukrayna'da elde ettiği kazanımların Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i NATO'yu tehdit etme konusunda cesaretlendireceğine de inanmıyor. Trump bu meseleleri, "ABD'yi yeniden büyük yapmakla" pek ilgisi olmayan Avrupa ve Ukrayna'ya özgü konular olarak görüyor.

Trump, seçim kampanyası sırasında Ukrayna'daki savaşı ve daha da önemlisi ABD'nin bu savaşa müdahil olmasını sona erdireceğine dair söz verdi. Joe Biden'ın sağlayamadığı ya da sağlayamayacağı bir barışı temin etme vaadiyle aday oldu. Bu barışın içeriği ve süresi ise neredeyse önemsiz. Trump, geçici bir ateşkes dahi sağlarsa zaferini ilan edebilir ve Ukrayna konusunu ABD iç gündeminden çıkarabilir.

Barış havasının ötesinde, yönetimin bu görüşmelere dair başka hedefleri de var. ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio ve Ulusal Güvenlik Danışmanı Mike Waltz, şubat ayında Riyad'da Ruslarla yaptıkları ilk toplantıda, Ukrayna'daki savaşın ötesine geçecek daha büyük bir jeopolitik anlaşmanın temellerini atmaya başladılar. Trump yönetimi, Arktik kaynaklar, nükleer silah müzakereleri, İran, Kuzey Kore ve Suriye gibi Avrupa dışı konularda Rusya ile iş birliği karşılığında Ukrayna'yı ve hatta ABD'nin Avrupa güvenliğindeki rolünü takas etmek istiyor. Yönetimin içindeki bazı isimler, ABD'nin Rusya ile kuracağı yeni ilişkinin, sonunda Rusya ile Çin'in arasını açabileceği yönünde bazı öngörülerde bulunuyor.

İlk dönemden farklı olarak, Trump'ın yönetim kadrosundaki kişilerin Ukrayna ya da Avrupa güvenliği konusundaki görüşlerini yumuşatması pek olası değil. Aksine, Başkan Yardımcısı J.D. Vance ve Savunma Bakanı Pete Hegseth'in etrafındaki yeni nesil politika

yapıcılar, kaynakların acilen Ukrayna ve Avrupa'dan Asya'ya ya da Batı Yarımküre'ye kaydırılması gerektiğine inanıyor. ABD'nin Çin ile bir savaşa hazır olmadığını, güney sınırında büyük bir güvenlik sorunu yaşadığını ve bırakın Ukrayna'yı, Avrupa'nın savunma yükünü bile daha fazla üstlenemeyeceğini savunuyorlar.

Şubat ayında, Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski ile Trump arasında yaşanan kamuoyu önündeki tartışmadan bir hafta sonra, ABD Ukrayna'ya tüm askeri yardım sevkiyatını ve istihbarat paylaşımını durdurdu. Zelenski'nin sözde nankörlüğüne karşılık olarak yapılan bu misilleme, savaş alanında Ukrayna için doğrudan olumsuz sonuçlar doğurdu. Bu "sopa", Ukraynalıları müzakere masasına çekti. Ukrayna hükümeti ABD'nin desteğini yeniden kazanmak için sadece paralı askerlerle kritik maden anlaşmasını sözlü olarak kabul etmekle kalmadı, aynı zamanda 30 günlük bir ateşkesi de benimsediğini açıkladı.

ABD, Ukrayna'yı masaya çekmek için ülkenin askeri ve istihbarat kapasitesine darbe vururken, Rusya'ya geçici bir ateşkes karşılığında yaptırımların hafifletilmesi ve ekonomik teşvikler önerdi. Bu yaklaşımının Rusya üzerinde işe yarayıp yaramayacağı henüz bilinmiyor; ancak ABD'nin neyi amaçladığı konusunda çok şey anlatıyor. ABD, dünyayı demokrasi için güvenli hale getirmek, Ukrayna'nın egemenliğini korumak ya da Avrupa'nın güvenliğini sağlamak gibi bir hedefin peşinde değil. Asıl amaç, bir barış havası sağlamak ve Rusya ile yeni bir anlaşma yapmak.

Erişim: <https://ecfr.eu/article/the-art-of-the-peace-deal-what-the-trump-administration-wants-from-the-russia-ukraine-negotiations/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Ukrayna, Rusya, Savaş.

6. Sudan'daki Savaş Yayılıyor / International Crisis Group (Belçika)

İki yıldır süren Sudan iç savaşı yayılma riskiyle karşı karşıya. Savaşta şimdiye kadarki en büyük dönüm noktası, mart ayında Sudan ordusunun, başkent Hartum'u rakibi paramiliter Hızlı Destek Kuvvetleri'nden (RSF) geri almasıyla yaşandı. Savaşın başından beri RSF başkentte üstün konumdaydı; orduyu doğudaki Port Sudan'a çekilmeye zorlamış ve devleti çöküşün eşiğine getirmişti. Ancak ordu bu ilerlemeyi barışa yönelmek

için kullanmak yerine, görünüşe göre tam zafer elde edene kadar devam etmek istiyor. Uzmanlar, RSF'nin savaşı yeni bölgelere yayma hedefinde olduğunu dile getiriyor.

Sudan'daki savaş, Ömer el-Beşir'in devrilmesinden sonra başladı. Beşir, Darfur'daki Arap milislerden oluşturduğu RSF'yi orduya rakip bir güç olarak yapılandırmıştı. 2019 yılında kitlesel protestolarla Beşir devrilince, ordu ve RSF birlikte yönetime el koydu. Ancak ordu ve RSF sivil yönetime geçiş sözü vermelerine rağmen 2021 yılında iktidarı tekrar ele aldılar ve 2023 yılında birbirleriyle savaşmaya başladılar. Çatışmalar 15 Nisan 2023'te Hartum'da başladı. Savaşın başlarında RSF üstünlük sağladı; Hartum çevresini kuşattı, Darfur'un büyük kısmını ve Kordofan'ın çoğunu ele geçirdi. 2023 yılı sonunda Hartum'un güneydoğusunda sürpriz saldırılarla ilerleme kaydetti. 2024 yılı Eylül ayında ise ordu çok cepheli bir karşı saldırı başlattı.

Ordunun Hartum'daki zaferi, savaşta yeni bir dönemin kapılarını açıyor. Şehri geri alarak, ordu ve destekçileri devleti yıkımdan kurtardıklarına inanıyor. Savaş yalnızca Sudanlıları ilgilendirseydi, ordu batıya ilerleyerek RSF'yi Darfur'a geri püskürtür, Darfur ve Kordofan'daki müttefik grupları silahlandırarak RSF'yi yerel çatışmalara hapsederdi. Bu durumda savaşın yavaşlayarak batı ve güneyde düşük yoğunluklu isyanlarla sürmesi beklenirdi. Ancak savaşta dış müdahalenin yoğunluğu, çatışmanın tırmanma ihtimalini artırıyor. Her iki taraf da yeni insansız hava araçları ve karşı-drone teknolojileri dahil olmak üzere yüklü miktarda dış destek almaya devam ediyor. Ayrıca Arap ve Afrika ülkeleri stratejik Kızıldeniz kıyısında yer alan Sudan üzerindeki nüfuzlarını artırmaya çalışıyor. Savaşın devam etmesi, yıkım ve insani sıkıntıların ötesinde, devlet bütünlüğünü tehdit ediyor.

Bölgesel düzeyde kararlı bir eylem olmadıkça Sudan'da barış görüşmeleri için umut oldukça zayıf. Ordunun başındaki Abdel Fattah al-Burhan barışı reddediyor, savaşın RSF teslim olana kadar süreceğini söylüyor. RSF ise kayıplarına rağmen dış destek ve SPLM-Kuzey ile ittifak sayesinde dengeyi lehine çevirmeye çalışıyor.

Ayrıca, Batı'nın Sudan konusunda oynayabileceği bir rol var. Trump yönetimi konuya ilgisiz kalsa da Washington'un bölgedeki güçlü ilişkileri ABD'yi barış için vazgeçilmez kılıyor. Savaş devam ederse, Sudan'da parçalanma ve bölgesel istikrarsızlık kaçınılmaz olabilir. Dış aktörler ya mevcut tutumlarını sürdürüp Sudan'ı yıkıma sürükleyecek ya da

birlikte hareket ederek çatışmayı sona erdirmeye çalışacaklar. Bu tercihin sonuçları sadece Sudan'la sınırlı kalmayacaktır.

Kaynak: Crisis Group

Erişim: <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/sudan/two-years-sudans-war-spreading>

Anahtar Kelimeler: Sudan, İç Savaş, Diplomasi.

7. Trump'ın Politikaları Japonya, Güney Kore ve Çin İçin Dönüm Noktası mı? / Indian Council of World Affairs (Hindistan)

Donald Trump'ın 2 Nisan 2025 tarihinde ilan ettiği kapsamlı yeni tarifeler, potansiyel bir küresel ticaret savaşını tetikleyebilecek bir adım olarak değerlendirilmekte. ABD'nin kilit müttefikleri, önemli ticaret ortakları ve dünya genelindeki diğer ülkeler, en az %10'luk bir temel ithalat vergisine tabi tutulmuştur. Bu durumun küresel çapta ve ciddi yankılar uyandırması beklenmektedir. ABD'nin Doğu Asya'daki önemli müttefikleri olan Japonya ve Güney Kore, Washington'u ikna etme çabalarının sonuçsuz kalmasının ardından,

özellikle Çin ile ortaklıklar kurarak ticaret açıklarını dengeleme seçeneklerini değerlendirmeye başlamışlardır. Bu bağlamda, üç ülke de kurallara dayalı, açık ve çok taraflı bir ticaret sistemine olan desteklerini yinelemiştir.

19. yüzyılda Lord Palmerston tarafından dile getirilen bir ifade, günümüz küresel ilişkileri açısından hâlâ büyük önem taşımaktadır: "Ebedi müttefiklerimiz ve daimî düşmanlarımız yoktur. Ebedi ve daimî olan çıkarlarımızdır ve bu çıkarları takip etmek görevimizdir." Bu uluslararası ilişkiler perspektifi, karmaşık bir güvenlik ortamının şekillendirdiği çağdaş jeopolitikte giderek daha belirgin hale gelmektedir. Trump'ın 2025 yılında göreve başlamasından bu yana yürürlüğe koyduğu kapsamlı tarifeler içeren bir dizi başkanlık kararnamesinin oluşturduğu dalgalanma etkisi, bu duruma açık bir örnektir.

2 Nisan'daki "Kurtuluş Günü" küresel tarifeleri, mevcut endişeleri yoğunlaştırarak Japonya, Güney Kore ve Çin'in koordineli bir yanıt düşünebileceği spekülasyonlarına yol açmıştır. Yaklaşan tarife tehditleri ortamında, Japonya, Güney Kore ve Çin, Aralık 2019'dan bu yana ilk kez, 30 Mart 2025'te Seul'de 13. Üçlü Ekonomik ve Ticaret Bakanları Toplantısı'nı gerçekleştirmiştir.

Japonya, Güney Kore ve Çin Ekonomik ve Ticaret Bakanları'nın 30 Mart'taki toplantısı, bazıları tarafından beş yıl sonra standart bir yeniden başlangıç olarak değerlendirilebilirken, küresel ticaretteki gelişmeler dikkate alındığında, derinleşen bir iş birliği niyetine işaret etmektedir. 13. Üçlü Ekonomik ve Ticaret Bakanları Toplantısı'nın 30 Mart tarihli ortak bildirisi; Japonya, Güney Kore ve Çin'in DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü) merkezli, kurallara dayalı, açık ve kapsayıcı çok taraflı ticaret sistemine olan desteğini yeniden teyit ederek, ABD'nin korumacı politikalarına karşı bir denge oluşturma amacını ortaya koymuştur. Bildiri aynı zamanda, üç ülkenin Kuzeydoğu Asya'da tedarik zinciri yönetimi iş birliğini ve ihracat kontrollerini geliştirerek ekonomik entegrasyonu güçlendirmeyi hedeflediğini belirtmektedir. Bu önlemlerin, ABD'nin küresel tarifelerinin neden olduğu ticaret belirsizliklerini azaltması amaçlanmaktadır.

ABD yönetiminin küresel ticaret tarifelerine yönelik yaklaşımındaki paradigma değişikliği, Japonya ve Güney Kore gibi kilit müttefiklerini dahi muaf tutmaması, dünya ekonomisi üzerindeki olası olumsuz etkilere dair endişeleri artırmıştır. Tokyo ve Seul'un Washington'a yönelik tüm ikna çabalarının sonuçsuz kalmasıyla birlikte, ABD'nin Doğu

Asya'daki iki kilit müttefiki, ulusal çıkarlarını korumak için tüm seçenekleri değerlendirmektedir. Donald Trump'ın ikinci yönetimi, müttefiklerle bağları güçlendirmek yerine, Doğu Asya'daki kilit müttefikleri olan Japonya ve Güney Kore'den uzaklaşmaktadır. Çin bu durumu her iki ülkeye de sıcak bir karşılama sunarak değerlendirmektedir.

Erişim: https://www.icwa.in/show_content.php?lang=1&level=1&ls_id=12723&lid=7789#skipCont

Anahtar Kelimeler: Çin, İttifak, Tarife, Ticaret.

8. Hindistan-Çin Sınırındaki Gerilim Sürüyor / The Japan Institute of International Affairs (Japonya)

Ocak ayının sonunda Hindistan Dışişleri Sekreteri Vikram Misri, iki ülke arasındaki ilişkilerde yaşanan yumuşamanın son adımı olarak Çin'i ziyaret etti. Bu yumuşama süreci, geçen yıl Ekim ayında iki ülke arasında Fiili Kontrol Hattı'ndaki (LAC) iki noktadan asker çekilmesine yönelik ikili bir anlaşmanın imzalanmasıyla başlamıştı. Gerilimler, 2020 yılında Çin'in LAC boyunca yedi noktadan eş zamanlı olarak sınırı ihlal etmesiyle başlamıştı. Yeni Delhi'ye göre, Ekim ayındaki anlaşma, askerlerin halen karşı karşıya durduğu son iki noktayı da kapsıyordu ve "2020 yılında ortaya çıkan sorunların çözüme kavuştuğu" anlamına geliyordu.

Hindistan-Çin sınır anlaşmazlığı 1950'lerin sonunda Çin'in Cammu ve Keşmir'den geçen bir yol inşa etmesiyle başladı. 1959'da Tibet'in ruhani lideri Dalai Lama'nın Hindistan'a sığınması gerilimi artırdı ve 1962'de tam ölçekli savaşa dönüştü. Aksai Chin Çin'in kontrolüne geçerken, Çin askerleri Hindistan'ın kuzeydoğusundan geri çekildi. Bugün anlaşmazlık Batı, Doğu ve Orta Sektör olmak üzere üç bölgeyi kapsamaktadır.

1970'lerin sonlarında ilişkiler normalleşmeye başladı ve 1993, 1996, 2005'te önemli anlaşmalar yapıldı. Ancak sınır anlaşmazlığı çözülemedi. LAC boyunca altyapı faaliyetleri ve askerî temaslar gerilimi artırdı. 2020 yılındaki çatışmalar 1962'den bu yana en şiddetli olanıydı ve taraflar arasındaki güveni sarstı.

Hindistan, 2020 yılı Nisan ayı öncesindeki pozisyona dönüş için iki adımı şart koşuyor: askerlerin belirlenen noktalara çekilmesi (gerilimi azaltma) ve asker ile teçhizatın tamamen bölgeden çıkarılması (geri konuşlandırma). Ancak Çin'den bu yönde bir niyet beyanı henüz gelmemiştir.

Kaynak: Reuters

Hindistan, 2020 yılındaki bazı gergin noktalarda uygulanan geçici devriye yasağının kalıcı hâle gelmesinden endişe etmektedir. Bu durumda Çin'in sınır ihlalleriyle mevcut durumu değiştirmeyi başardığı ileri sürülebilir. Çin'in 2022 yılında yaptığı açıklamalar da bu kazanımı yeterli gördüğünü düşündürmektedir. Hint medyasında "tampon bölge" olarak geçen devriyesiz alanların sürmesi, iki ordu arasında sürekli bir gerilim kaynağı olabilir. Çin'in ihlalleri güven ortamını zedelemiş, Hindistan ise ikili anlaşmalardaki "karşılıklı ve eşit güvenlik" ilkesine dayanan bir geri çekilme ve konuşlandırma talebini sürdürmektedir. Ancak Çin'in bu eşitliği kabul etmeyeceği ve üstünlüğünü korumaya çalışacağı anlaşılmaktadır.

Çin, Hindistan ile olan ilişkilerini ABD ve Batı'dan farklı bir çerçevede konumlandırmak istemektedir. Bu argümanın Hindistan'da karşılık bulabileceğini düşünmektedir. Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Çin-Hindistan ilişkilerinin Küresel Güney'in çıkarlarına hizmet

ettiğini ve iki kadim medeniyetin dünya barışına katkı sağlayabileceğini belirtmiştir. Ancak Çin, Küresel Güney ile temaslarında kendi koşullarını dayatmakta ve bu bloğun liderliğini Hindistan'ın aleyhine üstlenmek istemektedir. Tam ölçekli savaş ihtimali düşük olsa da LAC boyunca gerilim sürecektir ve zaman zaman fiziksel çatışmalara dönüşebilecektir. Gerilimi yönetmek giderek zorlaşacaktır.

Erişim: <https://www.jiia.or.jp/en/column/2025/04/prc-maritime-fy2025-01.html>

Anahtar Kelimeler: Çin, Hindistan, İş Birliği, Sınır Anlaşmazlığı.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

C. ÇEVRE

1. AB'den Kritik Adım: Rus Uranyumuna İthalat Yasağı Geliyor / Bruegel (Belçika)

Ham, işlenmiş ve zenginleştirilmiş uranyum ile uranyum ürünleri, Avrupa Birliği'nde elektriğin neredeyse dörtte birini üreten nükleer enerji santrallerinin çalışması için gereklidir. 2024 yılında AB, toplam 22 milyar euroluk Rus enerji ithalatının içinde Rusya'dan 700 milyon euroyu aşan uranyum ürünü ithal etti.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ve doğal gaz ihracatını bir silah olarak kullanması göz önünde bulundurulduğunda, AB'nin Rus uranyumuna olan maruziyeti potansiyel bir stratejik risk teşkil etmektedir. Özellikle, AB ile uranyum konusundaki ticari ilişkiden sorumlu olan Rosatom ile iş yapmaya devam edilmesi, AB politikacıları açısından dört sorunu gündeme getirmektedir.

Birincisi, enerji güvenliği riskidir. Rus uranyum ihracatının ani ve beklenmedik bir şekilde durması, tedarik zincirlerini sekteye uğratabilir ve kısa vadede olumsuz etkiler doğurabilir. Avrupa'daki enerji şirketleri bu riske karşı hazırlık olarak stok yapmaktadır. İkincisi, Rusya ile uranyum ürünleri ithal eden bazı AB ülkeleri arasındaki ikili ilişkilerin derinleşmesidir. Bu durum, Kremlin'in AB üyelerini bölmesine ve ortak dış politika kararlarını engelleyebilecek bir etki alanı oluşturmaya imkân tanır.

Üçüncüsü, Rosatom ile ilişkilidir. Rosatom, nükleer silah üretimi de dahil olmak üzere Rus askeri kompleksiyle derin bir şekilde iç içedir. Rosatom, Rostec gibi yaptırım altındaki çok sayıda savunma şirketiyle kapsamlı ticari bağlara sahiptir ve Rus savunma sanayisi üzerinde çalışan yaptırım altındaki araştırma enstitüleriyle teknoloji, uzmanlık ve kaynak paylaşımı yapmaktadır. Dördüncüsü ise, AB'nin Ukrayna'ya yönelik saldırılarını sürdüren Rusya'yı dolaylı olarak finanse etmeye devam etmesidir.

AB, uranyum yakıt döngüsünün her aşamasını kapsayan, çoğunluğu zenginleştirilmiş uranyum veya nihai yakıt demeti olan Rus ürünlerini ithal etmektedir. 2023 yılında nihai nükleer ürünlerde kullanılan doğal uranyumun %23'ü (3.419 ton) Rusya'dan gelmiştir.

Doğal uranyumun bol bulunması ve Rusya'nın küresel arzda yalnızca %5 paya sahip olması nedeniyle, cevher tedarikinin ikamesi büyük bir zorluk oluşturmamaktadır. Ancak Avrupa uranyumda tamamen ithalata bağımlı olduğundan, AB'nin lojistik altyapıya yatırım yapması, güvenilir üretici ülkelerle ortaklıklarını güçlendirmesi ve alternatif tedarik yolları geliştirmesi gerekmektedir.

Kaynak: Bruegel

2023 yılında AB'ye Rusya'dan sağlanan dönüştürme hizmetleri 3.543 ton uranyum (tU) seviyesindeydi ve bu, toplam arzın %27'sine karşılık gelmektedir. Rusya'dan zenginleştirilmiş uranyum ya da işlenmiş yakıtın ikame edilmesi, ek yurt içi ya da ithal dönüştürme kapasitesi gerektirir. AB nükleer santralleri için gerekli zenginleştirilmiş uranyumun %38'i Rusya'dan ithal edildi ve bu miktar 4.647 tSW'ye (ton ayırım) karşılık gelmekte. Zenginleştirilmiş uranyumu en çok ithal eden ülkeler Fransa ve Almanya olmuştur. AB'de 99 reaktörün 19'u VVER (Su enerjili reaktör) tipidir; yakıtlarının büyük kısmı Rosatom'dan gelmektedir. 2023 yılında AB'ye 707 ton nükleer yakıt ithal edildi ve bunun 573 tonu Rusya'dan geldi.

AB'nin ithalatı birden sonlandırması mümkün değildir. Yeni tesisler için 7 yıl gerekebilir. Ani kesinti riski sürmektedir; stoklar kısa vadede etkili, uzun vadede alternatif tedarik

şarttır. Kademeli azaltım için yerli arzın artırılması ve Rosatom erişiminin kısıtlanması gerekir. Ambargo, önce zenginleştirilmiş uranyumu, sonra VVER yakıtını kapsamalıdır. Uzun vadeli sözleşmelerin feshi için hukuki zemin şarttır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/analysis/ending-european-union-imports-russian-uranium>

Anahtar Kelimeler: Uranyum, Nükleer Yakıt, Enerji Güvenliği.

2. Avrupa Birliği'nin ETS 2 Uygulaması Hanehalkları İçin Enerji Fiyatlarını Artırabilir / Institute of Energy Economics at the University of Cologne (Almanya)

2027 yılında yürürlüğe girmesi planlanan Avrupa Emisyon Ticaret Sistemi (ETS2), yapı ve ulaşım sektörlerinde CO₂ fiyatlarını önemli ölçüde artırabilir. Bu durum, dağıtım etkileri oluşturarak hane halkları üzerindeki iklim nötr teknolojilere yatırım yapma baskısını yükseltecektir. Yakın tarihli bir analiz, yeni emisyon ticaret sistemindeki CO₂ fiyatlarının ton başına 160 avronun üzerine çıkabileceğini öngörmektedir. Bu seviye, Avrupa Komisyonu'nun önceki beklentilerinin oldukça üzerinde olup, hane halkları ve dolaylı etkileriyle ekonomiler üzerinde hissedilir sonuçlar doğuracaktır.

Köln Üniversitesi Enerji Ekonomisi Enstitüsü (EWI) tarafından hazırlanan "AB ETS2'nin Etkileri ve Fiyat Yolları" başlıklı analizde, Polina Emelianova, Philipp Artur Kienscherf, Tobias Leibfritz ve Nicole Niesler, olası bir CO₂ fiyat simüle etmek için sayısal bir enerji sistemi modeli ve bir AB ETS2 modeli kullanmışlardır.

İncelenen senaryoya göre, CO₂ fiyatı 2027'de yaklaşık 120 €/t CO₂'den 2035'e kadar 200 €/t CO₂'nin üzerine çıkacaktır. Bu karbon fiyatlandırma seviyesi, Avrupa Komisyonu'nun hedefi olan 45 €/t CO₂'yi aşmanın yanı sıra, mevcut Alman Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi'ndeki (nEHS) 55 €/t CO₂ fiyatının da önemli ölçüde üzerinde olacaktır.

EWI Araştırma Alanı Başkanı Philipp Artur Kienscherf, özellikle Avrupa yapı sektöründe kısa vadeli emisyon azaltım potansiyellerinin sınırlı olduğunu belirtmektedir. İklim hedeflerine ulaşmak için ısı pompaları veya bina yenilemeleri gibi yatırımların

gerektiğini, ancak bunların maliyetli olduğunu ve yavaş ilerlediğini vurgulamaktadır. Ulaşım sektöründe ise, öngörülen denge fiyatı iklim nötr araçlara yönelik yatırımları önemli ölçüde artıracaktır.

Aynı zamanda, siyasi ve davranışsal belirsizliklerin bu piyasa tabanlı aracın etkinliğini azaltabileceği açıktır. Senaryoya göre, ısınma amaçlı akaryakıt (%32 artış) ve doğal gaz (%50 artış) gibi son kullanıcı fiyatlarındaki artışlar iklim politikası aracının kabulünü tehlikeye atabilir. Etkilenen ticari işletmeler için de ek destek gerekebilir; aksi takdirde, ek maliyetler son tüketicilere yansıtılabilir ve bu da ilave dağıtım etkilerine yol açabilir.

Analiz ayrıca, 55'e Uyum programı kapsamındaki AB'nin Çaba Paylaşım Tüzüğü hedeflerine ulaşmak için 2030 yılına kadar 250 €/t CO₂'nin altında hiçbir CO₂ fiyat yolunun yeterli olmadığını göstermektedir.

Kaynak: Gopixa

Erişim: <https://www.ewi.uni-koeln.de/en/news/eu-ets2-could-increase-energy-prices-for-households/>

Anahtar Kelimeler: AB, Enerji, Hane Halkı.

D. SOSYAL

1. Myanmar Ordusu Deprem Müdahalesinde Kendi Varlığını Önceliklendiriyor / Chatham House (Birleşik Krallık)

Myanmar'ı vuran depremin ardından birçok bölgeden gelen korkutucu görüntüler adeta kıyameti andırdı. En az 2.000 kişinin hayatını kaybettiği ve hâlâ enkaz altında insanların olduğu bildirildi. Binlerce ev yıkıldı veya hasar gördü. Mandalay ile Sagaing şehirleri arasındaki Ava Demiryolu Köprüsü'nden Naypyidaw'daki havaalanına kadar, ulusal altyapının önemli bölümleri ya yıkıldı ya da kullanılamaz hale geldi. Yıllarca süren kalitesiz inşaat ve yetersiz bakımın bedeli, acı bir şekilde ortaya çıktı. 28 Mart'ta yaşanan depremin sonuçlarının uzun vadeli olacağı öngörülüyor.

2015 yılında yapılan ilk demokratik seçimlerin sağladığı umut çoktan kayboldu. 2017 yılı ağustos ayında ordu ve yerel milisler, kuzeybatıdaki Rakhine Eyaleti'nde binlerce Rohingya Müslümanını katletti; yüzbinlerce kişi ise Bangladeş'e kaçmak zorunda kaldı. 2021 yılı şubat ayında ordu, darbe yaparak Aung San Suu Kyi dahil olmak üzere ülkenin demokratik liderlerini tutukladı. Aradan geçen dört yılda ülke fiilen parçalandı. Ayrılıkçı etnik silahlı gruplar, uzun süredir askıya aldıkları faaliyetlerini yeniden başlattı. Ordunun müdahaleleri sonucunda 6.000'den fazla insan hayatını kaybetti. Muhaliflerin kontrolündeki bölgelere binlerce hava saldırısı düzenlemiş; okullar, hastaneler ve kiliseler hedef alınmıştır. Bu saldırılar, depreme rağmen hâlâ devam etmektedir.

Başta Çin, Rusya, Hindistan ve Vietnam olmak üzere, ordunun uluslararası ortakları arama ve kurtarma ekipleri göndererek yardım operasyonları düzenledi. Bu operasyonlar büyük ölçüde gösteriştense ibaretti; ancak hem Myanmar'da hem de bağışçı ülkelerdeki devlet medyası tarafından güçlü ilişkilerin bir göstergesi olarak sunuldu.

Batılı hükümetler ve yardım kuruluşları ise yardımı orduya aktarmadan ya da iç savaşta bir pazarlık aracına dönüştürmeden ihtiyaç sahiplerine nasıl ulaştıracakları sorusuyla karşı karşıyadır. Hasarın en yoğun olduğu bölgeler dikkate alındığında, tüm haklı endişelere rağmen bu kuruluşların orduyla birlikte çalışmak zorunda kalabileceği öngörülüyor. Ordu, yardım dağıtımını kontrol etmek ve bunu kendi inisiyatifiyle yapmış

gibi göstermek isteyecektir. Böylece dış yardımlara bağımlı görünmenin getirdiği utancı azaltmayı hedefleyecektir. Her hükümet ve yardım kuruluşu, mağdurları kaderine terk etmek ile askeri propagandaya alet olmak arasında bir tercih yapmak zorunda kalacaktır.

Kaynak: Sai Aung

Yıkılan binalar ve yetersiz deprem müdahalesi, rejimin başarısızlıklarını halka bir kez daha göstermiştir. Ordu, zorla orduya alınan insan gücüne, ağır silah gücüne ve özellikle Rusya'dan gelen askeri desteğe sahip. Ticari faaliyetlerle bilinen Yangon şehrinde iç savaşa ve uluslararası yaptırımlara rağmen hayat büyük ölçüde normal seyrinde devam etmekte.

Myanmar'daki insani kriz derinleşirken etkilerinin komşu ülkeler tarafından da hissedilmesi beklenmektedir. Bangladeş, hâlihazırda bir milyondan fazla Rohingya mülteciyle başa çıkmaya çalışırken; Tayland, yaklaşık 500.000 vatansız kişiye, 88.000 kayıtlı mülteciye ve 2 milyondan fazla kayıt dışı göçmene ev sahipliği yapmaktadır. İç savaşın doğurduğu yönetim boşlukları, Myanmar sınırlarında "dolandırıcılık merkezlerinin" gelişmesine olanak sağlamış; organize suç ve yasa dışı uyuşturucu üretimiyle ilgili ciddi sorunlara yol açmıştır. Bu durumun daha da kötüleşmesi muhtemeldir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2025/04/myanmars-military-prioritizes-its-own-survival-earthquake-response>

Anahtar Kelimeler: Deprem, Askeri Rejim, Myanmar.

2. Trump'ın Sınır Dışı Ettiği Göçmenler Hangi Ülkelere Gidiyor? / Council on Foreign Relations (ABD)

Trump göreve geldiğinden bu yana, ABD Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza Kurumu (ICE), ABD vatandaşı olmayan kişileri özel ve tarifeli uçuşlarla sınır dışı etti. Uçuşların bir kısmı askeri uçaklarla yapıldı. 15 Mart'ta Trump, 1798 tarihli Yabancı Düşmanlar Yasası'nı kullanarak, terör örgütü ilan edilen Tren de Aragua çetesine üye oldukları iddia edilen 200'den fazla kişiyi El Salvador'a sınır dışı etti. ABD bu üyelik iddialarına dair çok az kanıt sundu. Trump, kampanyası boyunca bu yasayı uygulayacağını söylemişti. Karar önce bir yargıç tarafından durduruldu, ancak Yüksek Mahkeme engeli kaldırdı ve sınır dışı işlemleri devam etti. Bu adım, Trump'ın yetkisiz göçe karşı "istila" söylemiyle yürüttüğü sert politikaların bir parçasıdır.

Sınır dışı edilen kişi sayısı, beklendiği kadar yüksek değil. Federal verilere göre sınır geçişleri büyük ölçüde azalmış olsa da Trump yönetimi 2025 yılı şubat ayında, Joe Biden yönetiminin bir önceki yılın şubat ayında sınır dışı ettiği kişi sayısından daha az insanı gönderdi. Biden, başkanlığı süresince yaklaşık dört milyon kişiyi sınır dışı etti; bu rakam, genellikle "sınır dışıların başkanı" olarak anılan selefi Barack Obama'nın sınır dışı ettiği yaklaşık üç milyon kişiden daha fazla.

Pek çok göçmen, kendi ülkelerine değil üçüncü ülkelere gönderiliyor. Mart ayında gerçekleşen sınır dışı işlemlerinin yarısından fazlası, Orta Amerika'nın "Kuzey Üçgeni" olarak bilinen El Salvador, Guatemala ve Honduras'a yapıldı. Son yıllarda yoksulluk, şiddet ve istikrarsızlığın giderek arttığı bu bölgeden milyonlarca insan kaçmış durumda. Diğer sınır dışı rotalarının çoğu ise Kolombiya, Jamaika ve Meksika gibi Latin Amerika ve Karayip ülkeleri oldu. Kolombiya ve Panama gibi bazı ülkeler, göçmenlere yiyecek, su ve tıbbi yardım sağlamanın yanı sıra, BM ajanslarının desteğiyle iltica başvurusu yapma imkânı sunduklarını açıkladı. Ancak insan hakları grupları, özellikle El Salvador gibi

ülkelerde, göçmenlerin nasıl muamele gördüğüne dair kaygılarını sürdürüyor. Trump yönetiminin, Afrika, Asya ve Avrupa'daki bazı ülkeler dahil olmak üzere başka ülkelerle de sınır dışı anlaşmaları yapmaya çalıştığı bildiriliyor.

Kaynak: Reuters

Erişim: <https://www.cfr.org/in-brief/heres-where-trumps-deportations-are-sending-migrants>

Anahtar Kelimeler: Göçmenler, İnsan Hakları ABD.

3. Almanya'da Şehir Merkezindeki Konutların Fiyatları Çevre Bölgelere Kıyasla Sert Şekilde Düştü / Keil Institute For The World Economy (Almanya)

Almanya'daki şehir merkezlerinde bulunan konut fiyatlarının, diğer semtlere kıyasla daha keskin bir şekilde düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Alman Gayrimenkul Endeksi (GREIX) 2024 verilerine göre, şehir merkezleri ve çevre bölgeler arasındaki fiyat farklılıkları azalma eğilimindedir. Bu durumun temel nedeni, şehir merkezindeki fiyatların son dönemde göreceli olarak daha belirgin bir düşüş kaydetmesidir. Geçmişteki ekonomik büyüme dönemlerinde merkezi konumlar ortalamanın üzerinde değer kazanmışken, günümüzde bu eğilim tersine dönmektedir. Ancak, Alman şehirlerindeki en ucuz ve en pahalı semtler arasındaki fiyat aralığı hâlâ yüksek seviyelerdedir.

Özellikle apartman fiyatları açısından, merkezi ve merkezi olmayan konumlar arasındaki fiyat farkı giderek kapanmaktadır. Büyük Alman şehirlerinde merkezi konumdaki apartmanlar için alıcıların ödediği prim azalmıştır. 2012 ile 2022 yılının ilk çeyreği arasındaki fiyat artışı döneminde metrekare başına 1.220 Euro olan merkezi konum primi, son verilere göre 1.110 Euro'ya gerilemiştir.

Fiyatlardaki yakınsama en belirgin şekilde Hamburg'da gözlemlenmiştir. Şehir merkezinde konut fiyatları 2022 yılından bu yana %17,8 oranında düşerken, çevre bölgelerde bu düşüş %11,8 olarak kaydedilmiştir. Düsseldorf'ta ise merkezi konumlarda fiyat düşüşü %17,5 olup, merkezi olmayan bölgelerde %12,4'lük düşüşten yaklaşık %5 daha fazladır. Kiel Dünya Ekonomisi Enstitüsü'nden gayrimenkul uzmanı Jonas Zdrzalek, bu durumu alıcıların merkezi konumların yüksek fiyat primine karşı daha temkinli yaklaşması, evden çalışma dönemlerinde değişen konut ihtiyaçları ve ulaşım alışkanlıklarıyla ilişkilendirmiştir.

2024 ve 2023 yılları arasında yapılan karşılaştırmada, en büyük yedi Alman şehirindeki (Berlin, Düsseldorf, Frankfurt, Hamburg, Köln, Münih, Stuttgart) apartman fiyatlarının performansında önemli farklılıklar görülmüştür. Ulusal düzeyde konut fiyatları düşerken, bazı bölgelerde, özellikle de şehir dışı semtlerde belirgin artışlar yaşanmıştır. En büyük fiyat artışları Düsseldorf (%+11,6), Frankfurt (%+8,9) ve Hamburg (%+7,6) bölgelerinde kaydedilmiştir.

Hamburg, Köln, Berlin ve Frankfurt gibi şehirlerde semtler arasındaki fiyat farklılıkları hâlâ dikkat çekicidir. Merkezi konum primi azalmasına rağmen, birçok Alman şehirde en pahalı (genellikle merkezi) ve en ucuz semtler arasında büyük fiyat uçurumları bulunmaktadır. Köln'de (%80'in üzerinde prim ile Innenstadt 5.600€/m²'ye karşı Chorweiler 3.000€/m²) ve Frankfurt'ta (Westend/Innenstadt 7.100€/m²'ye karşı West-Autobahn 3.800€/m²) bu fark en yüksek seviyelerdedir. Fiyatların birbirine en yakın olduğu şehir Stuttgart'tır (Mitte-Nord 5.300 €/m²'ye karşı Neckar-Ost 3.600 €/m²), ancak burada bile 2024 yılındaki prim yaklaşık %50 seviyesindedir.

Neredeyse tüm büyük Alman şehirlerinde, metrekare fiyatlarının GREIX ortalamasının altında olduğu semtler bulunmaktadır, bu da alıcılara pahalı ve popüler bölgelere alternatifler sunmaktadır. Bu duruma tek istisna Münih'tir. Münih'te en ucuz semt olan

Moosach-Milbertshofen'de bile 2024 yılındaki metrekare fiyatı (yaklaşık 7.500 Euro), diğer büyük Alman şehirlerinin en pahalı semtlerindeki fiyatlardan daha yüksektir. Münih'in en pahalı semti olan Altstadt-Maxvorstadt'ta ise metrekare fiyatı yaklaşık 11.300 Euro civarındadır.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/greix-neighborhoods-2024/>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Konut Fiyatı, Konut Piyasası.

4. Aşılar Dünyayı Nasıl Değiştirdi? / Council on Foreign Relations (ABD)

Covid-19 pandemisinin ardından, aşı karşıtlarının sayısında artış görüldü ve bunun sonucunda hastalık yayılımında yükseliş yaşandı. Bulaşıcı hastalık oranlarının düşük olduğu ülkelerde bile, bireylerin aşı yaptırmamayı tercih etmesiyle hastalıklara karşı korunmak giderek zorlaşıyor. Bir diğer büyük zorluk ise, aşıların çoğunu üreten zengin ülkelerin bu dozları dağıtmakta yavaş kalmasıyla ortaya çıkan jeopolitik eşitsizlik. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre (DSÖ) göre, dünya genelinde en az yirmi beş tehlikeli hastalığı önlemeye yönelik aşılar mevcuttur. Bazı aşılar, "sürü bağışıklığı" için kritik öneme sahiptir. Bu, nüfusun neredeyse tamamı aşılandığında hastalığın kolayca yayılmasının önlenmesi anlamına gelir. Aşı kullanımı ve geliştirilmesini yönlendiren kurumlar ülkeye özgüdür. Ulusal düzenleyici kurumlar, bir aşının ülke sınırları içinde kullanılıp kullanılmayacağına dair son sözü söyler; ABD'de bu görev Gıda ve İlaç Dairesi'ne (FDA) aittir.

Covid-19'un 2020 yılında hızlı bir şekilde yayılmasının ardından ABD hükümeti Mayıs ayında Operation Warp Speed adlı programı başlattı. Bu kamu-özel sektör ortaklığı, birden fazla aşı geliştiricisine destek sağladı ve ilgili devlet kurumları arasında güçlü bir eşgüdüm kuruldu. Amaç, normalde yıllar süren aşı geliştirme sürecini aylar içinde tamamlamaktı. İlk aşılar 2020 yılı Aralık uygulanmaya başlandı; kamu kullanımı için ilk onay 2021 yılı ağustos ayında verildi. Kampanyalar milyonlarca enfeksiyon ve ölümü önledi. DSÖ, on iki aşıya acil kullanım onayı vererek küresel dağıtımı teşvik etti.

Our World in Data verilerine göre, son 50 yılda düşük ve orta gelirli ülkelerde aşılar sayesinde en az 150 milyon bebek ve çocuğun hayatı kurtuldu.

HPV: Uygulanan yerlerde vakalar %90 oranında azaldı.

Rotavirüs: Afrika'da beş yaş altı çocuklarda hastaneye yatışlar %70 oranında azaldı.

Çocuk Felci: 1955 yılında aşı sonrası vaka sayısı neredeyse sıfırlandı; DSÖ'nün girişiyle hastalık yok olma noktasına geldi.

Kaynak: Arif Ali

Son yıllarda, aşılar konusundaki küresel tereddüt dalgası giderek büyüyor. En büyük etken ise yanlış bilginin yayılması. Sosyal medyada komplo teorileri ve dezenformasyon dolaşıyor; siyasi liderler ve dış aktörler (örneğin Rusya) bu süreci körüklüyor. Etkili halk sağlığı iletişimi eksikliği de durumu kötüleştiriyor.

Zengin ülkeler, salgın anlarında diğer ülkelere sadece aşı göndermekle kalmayıp, dağıtım için gerekli finansmanı da sağlamalı. Örneğin; ABD, Kanada ve AB, 2024 yılında mpox (maymun çiçeği) salgınında erken müdahalede bulunmuştur. ABD, küresel aşılama programlarının en büyük destekçisi olmuş ancak Trump, göreve başlar başlamaz ABD'yi DSÖ'den çekmiş ve USAID (ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı) programlarının %83'ünü kapatmıştır.

Erişim: <https://www.cfr.org/backgroundunder/how-vaccines-changed-world>

Anahtar Kelimeler: ABD, Aşı, Finansman, Sağlık, COVID-19.

E. TEKNOLOJİ

1. ABD-Çin Teknoloji Savaşı: Türkiye Nerede Duruyor? / German Institute for International and Security Affairs (Almanya)

Çin ile ABD arasındaki teknolojik ve jeopolitik rekabet son yıllarda oldukça yoğunlaştı. Türkiye'nin son on yılda ABD ile bozulan ilişkileri, Çin-ABD teknoloji savaşının nimetlerinden yararlanmaktan alıkoydu. Türkiye, Dördüncü Sanayi Devrimi bağlamında kendi hedeflerini belirledi ancak Çinli teknoloji şirketleri önemli fırsatlar sunmakta.

Çin-ABD rekabetine dair meseleler, Donald Trump'ın ABD Başkanlığına yeniden seçilmesinden bu yana teknoloji alanında daha fazla önem kazandı. Çin karşıtı teknoloji savaşı Trump'ın ilk başkanlık döneminde (2017-21) başlatıldı. 2019 yılında Çinli telekom devi Huawei'ye yönelik casusluk suçlamaları bu savaşın başlangıç noktası oldu.

Günümüzde bu rekabet üç teknoloji alanında yoğunlaşmış durumda: yapay zekâ (YZ), elektrikli araçlar (EV) ve 5G teknolojisi. Çin-ABD teknoloji savaşındaki son çatışma, DeepSeek'in piyasaya sürülmesiyle patlak verdi. Bu teknolojik rekabet, dünyanın geri kalanını ve özellikle de inovasyon alanında geri kalmış gelişmekte olan ülkeleri doğrudan etkiliyor. Türkiye açısından bakıldığında ise, yüksek teknoloji alanındaki hedeflerini gerçekleştirmek için uluslararası iş birliğine duyduğu ihtiyaç, Ankara'nın politika tercihlerini belirlerken ABD-Çin jeopolitik rekabetinden etkilendiği anlamına geliyor.

Türkiye, 21. yüzyılın ileri teknolojileri konusunda kendi hedeflerine sahip; bu durum, ülkenin insansız hava araçları teknolojisindeki ilerlemeleri, yerli elektrikli otomobil markası TOGG'un piyasaya sürülmesi ve ilk "Made-in-Türkiye" kuantum bilgisayarın tanıtılmasıyla kendini gösteriyor. Türkiye, Avrupa'ya olan coğrafi yakınlığı ve nitelikli ama görece ucuz iş gücü gibi avantajlara sahip olmasına rağmen, siyasi nedenlerle Çin-ABD Teknoloji Savaşı'ndan doğan fırsatları değerlendiremedi. 2025 yılı itibarıyla Türkiye, Xiaomi ve OPPO gibi Çinli devlerin üretim tesislerine ev sahipliği yapıyor; Alibaba Trendyol'da büyük hisseye sahip ve Huawei'nin 2026 yılında 5G altyapısını kurması bekleniyor. Ankara, teknoloji transferleri konusunda Çin'i, ABD ve Avrupa'ya kıyasla daha istekli bir ortak olarak görüyor.

Yeni Trump yönetimiyle birlikte Çin-ABD geriliminin artması, üçüncü ülkeler için yeni kırılma noktaları oluşturabilir ve teknoloji alanındaki ayrışma Türkiye gibi ülkelerin manevra alanını daraltabilir. Ancak Türkiye'nin AB'ye coğrafi ve kurumsal yakınlığı, Brüksel'in kararlarını daha etkili kılabilir. AB etkili politikalar geliştirirse, Türkiye'nin Çin'e yönelimi kaçınılmaz değildir. Almanya ve diğer büyük AB ülkeleri, özellikle yapay zekâ, 5G ve yarı iletkenlerde Türkiye ile iş birliği başlatmalı; aksi takdirde Çinli şirketler Türk pazarında AB'ye rağmen etkili olabilir. Bu durum, uzun vadede Avrupa normlarının etkisini zayıflatır ve Türkiye'de Çin'in otoriter dijital yaklaşımına dayalı bir yönelimi teşvik edebilir.

Erişim: <https://www.swp-berlin.org/en/publication/the-us-china-tech-war-where-does-turkey-stand>

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Rekabet, Küresel İnovasyon, Yapay Zekâ, Dış Politika.

2. Sanal Savaş Alanı: Dijital Çağda Bilişsel Harp / Centre for Aerospace & Security Studies (Pakistan)

Bilişsel harp, bireyin zihinsel durumunu ve davranışını şekillendirmeyi veya bozmayı amaçlayan, fiziksel olmayan bir çatışma biçimidir. Tarihsel olarak karar vericileri hedef alırken, günümüzde dijital platformlar sayesinde geniş halk kitlelerine yönelmiştir. Algoritmalar ve viral içerikler, psikolojik etki oluşturmak için güçlü araçlara dönüşmüştür.

İsrail-Filistin çatışmasında dijital platformlar, Filistin halkının yaşadığı zulmü küresel gündeme taşımada büyük rol oynadı. Görseller ve etkileşimli içerikler kamuoyunu duyarlılığa sevk etti. Bu durum yaygın kınama ve ekonomik boykotu beraberinde getirdi. İsrail'e karşı soykırım suçlamaları yükselirken, İsrail ürünlerine karşı boykot büyüdü. Aynı zamanda İsrail de sahte haberler, troll, taciz vb. içerikler Filistin anlatısını zayıflatmaya çalıştı.

İsrail-Filistin çatışması, bilişsel harp taktiklerinin manipülasyon ve farkındalık gibi zıt yönler taşıyabileceğini göstermektedir. Bilişsel harp genellikle yanıltma ve aldatma ile ilişkilendirilse de bu çatışma psikolojik operasyonların kamuoyunu bilinçlendirme amacıyla da kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Bilinçaltı ya da örtük anlatıları yansıtmak için üretici yapay zekâ kullanımı, günümüz dijital dünyasında bilişsel operasyonları anlamada merkezi bir yere sahiptir. Trump ve Musk'ı içeren bir yapay zekâ videosu, ABD'deki bir siber saldırı aracılığıyla yayınlanmış, viral olmuş ve toplumsal kutuplaşmaya neden olan bir tartışma başlatmıştır. Bu olay, zararsız görünen içeriklerin bile algıları etkileyebileceğini ve belirli bir çerçeve oluşturabileceğini göstermiştir. Uzun vadede bu tür içerikler, görsel kanıtlara olan güveni zayıflatabilir, önyargıları besleyebilir ve kafa karışıklığı ile şüpheciliği artırabilir.

Devlet ya da devlet dışı aktörler tarafından dijital mecralar aracılığıyla yürütülen bilişsel harp, algıları dönüştürmekle kalmaz; toplumsal bütünlüğü de zayıflatabilir. Bu nedenle, yasal düzenlemeler, hükümetler arası bilgi paylaşımı ve teknik olarak gelişmiş izleme sistemleri gibi çok yönlü önlemler gereklidir. Ayrıca, halkın bilgiye eleştirel yaklaşım geliştirmesi için tabandan başlayan bir okuryazarlık ve farkındalık süreci teşvik edilmelidir. Eğitim, açık diyalog ve doğrulama girişimleri, toplumun psikolojik direncini artırmada önemli rol oynar.

Kaynak: CASS

Erişim: <https://casstt.com/a-virtual-battlefield-cognitive-warfare-in-the-digital-age/>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Dijital Çağ, Psikoloji.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. Belfer Center for Science and International Affairs

Ortadoğu Diyalogları

Çevrimiçi Etkinlik (06.05.2025)

Gerçekleştirilecek etkinlikte, Orta Doğu’da devam eden çatışmaların çıkış nedenleri, olası bölgesel barış ihtimalleri ve gidişatla alakalı uzmanlar tarafından kapsamlı bir tartışma yapılacaktır.

Erişim: <https://www.belfercenter.org/event/middle-east-dialogues-conversation-micah-goodman>

2. Bruegel

Yeşil, Dijital ve Dirençli Büyüme

Çevrimiçi Etkinlik (09.05.2025)

Etkinlikte, Avrupa’nın yeşil, dijital ve dirençli büyüme temalarına odaklanılacaktır. Ayrıca etkinlik, Avrupa’nın karşı karşıya olduğu çok yönlü zorlukları ve fırsatları tartışmak ve ele almak için kapsamlı bir çerçeve sunacaktır.

Erişim: <https://www.bruegel.org/event/green-digital-and-resilient-growth>

3. Center for Strategic and International Studies

2025 Küresel Güvenlik Forumu: Güç - Sanayi, Yenilik ve ABD Askeri Gücünün Geleceği

Çevrimiçi Etkinlik (13.05.2025)

ABD, dünyanın hızla değişen jeopolitik dengeleri içinde önemli bir dönüm noktasında. Gerçekleştirilecek etkinlikte, hükümet, ordu, özel sektör ve düşünce kuruluşlarından lider isimlerle birlikte, sanayi, yenilik ve askeri güç arasındaki stratejik ilişki ele alınacaktır.

Erişim: <https://www.csis.org/events/2025-global-security-forum-strength-through-storm-industry-innovation-and-future-us-military>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2025 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**